

In memoriam: prof. dr. sc. Ante Kalogjera, redoviti profesor u trajnom zvanju u mirovini (Korčula, 30. kolovoza 1931. – Šibenik, 20. svibnja 2020.)

U miru vlastita doma u Šibeniku, 20. svibnja 2020., tiho se u osamdeset osmoj godini ugasio život prof. dr. sc. Ante Kalogjere, vrsnog kolege i znanstvenika, geografa, metodičara, praktičara, prostornog planera, umirovljenoga redovitog profesora u trajnom zvanju Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru i člana Hrvatskoga geografskog društva u Zadru. Premda je zasluženu mirovinu započeo istekom rujna 2001. godine, još je nekoliko godina aktivno surađivao u akademskom radu. Rođen je 30. kolovoza 1931. u Korčuli na istoimenom otoku, u obitelji brodograditelja i pomorca Mate Kalogjere i Karmele r. Sessa kao najstariji od četvero braće (Ante, Ivo, Dušan i Branko). Tamo je završio osnovnu i započeo srednju školu, ali je u vrijeme ratne okupacije 1943. i 1944. školovanje bilo prekinuto. Poslije dva razreda srednje škole u Korčuli, potkraj 1946. preselio se u Zagreb k rodbini jer ga, uz još troje djece, otac nije mogao uzdržavati. Završio je gimnaziju 1952. godine i upisao se na Prirodoslovno-matematički fakultet, na studij geografije. Kao vrstan student bio je demonstrator te je počeo objavljivati radove u stručnim publikacijama. Odmah je postao i aktivni član Hrvatskoga geografskog društva, pa je 2017. zaokružio šezdeset pet godina članstva u strukovnoj udruzi. Diplomirao je 27. prosinca 1956. u klasi akademika prof. dr. sc. Josipa Roglića radom *Prilog poznavanju reljefa otoka Korčule*, opredijelivši se time za osnovno usmjerenje u fizičkoj geografiji, iako je u kasnijem radu sveobuhvatno proučavao geografsku stvarnost pojedinih prostora Hrvatske.

Premda mu je bilo ponuđeno mjesto asistenta na Odjelu za geografiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, zbog obiteljskih se razloga 1957. godine preselio u Split i zaposlio se u tadašnjem Urbanističkom birou. Do odlaska na odsluženje vojnog roka obavljao je poslove geografa analitičara te je izradio više stručnih radova za potrebe prostorno-planskih dokumenata, davši time doprinos afirmaciji geografske struke u prostornom i urbanističkom planiranju. Po odsluženju vojnog roka predavao je zemljopis na Učiteljskoj školi u Šibeniku i predmet *Regionalna geografija* na Višoj pedagoškoj školi Split – centar Šibenik, položio je stručni ispit te započeo objavljivati u znanstvenim publikacijama (Stanovništvo i gospodarstvo otoka Prvića, *Geografski glasnik*, 1959.). U Šibeniku je zasnovao obitelj, suživio se s Krešimirovim gradom stekavši brojne prijatelje i ostao mu, kao ugledan građanin i znanstvenik, vjeran do kraja života.

Na Pedagoškoj akademiji u Šibeniku djelovao je od 1962. godine, najprije kao predavač, a od 1965. u zvanju profesora više škole. Te godine prijavio je i tezu za doktorsku disertaciju pod naslovom *Otok Korčula – regionalna studija* na Odjelu za geografiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (pod mentorstvom akademika Josipa Roglića). Obranio ju je u veljači 1964., pred povjerenstvom u čijem sastavu su bili akademik prof. dr. sc. Josip Roglić, prof. dr. sc. Veljko Rogić i prof. dr. sc. Mladen Friganović. Poslije dvije godine prešao je na Pedagošku akademiju u Splitu na kojoj je predavao kolegije *Fizička geografija*, *Regionalna geografija Svijeta*, *Stanovništvo i Metodika nastave geografije* te je vodio stručnu geografsku praksu studenata. U to vrijeme surađivao je na znanstvenom projektu *Procesi geografskog zoniranja u primorju* i napisao tekstove *Otok Korčula* i *Kninsko-drniška zagora* (voditelj J. Roglić, 1962. – 66.).

Godine 1970. prijavio se na natječaj talijanske vlade i dobio stipendiju za specijalizaciju iz urbanizma u Italiji. Boravio je godinu dana u Rimu, Urbinu i drugim gradovima usavršavajući se na nekoliko znanstvenih ustanova (*Istituto per urbanistica Roma* i dr.) i upoznao složenu prostorno-geografsku problematiku te zemlje. Koristeći se iskustvima geografa-planera, naročito je unaprijedio prostorno-planerska motrišta geografskog proučavanja na primjerima talijanskih regija i gradova. Po povratku u zemlju, uz stalni rad na Pedagoškoj akademiji, više godina surađivao je s hrvatskim urbanističkim ustanovama (Urbanistički zavod Dalmacije Split, Zavod za urbanizam općine Šibenik, Plan Šibenik i dr.). Primjenjujući urbano-geografske i prostorno-planerske spoznaje, nekoliko godina predavao je predmet *Geografski aspekti revitalizacije građevinskog naslijeđa* kao vanjski suradnik na poslijediplomskom studiju „Zaštita i revitalizacija građevinskog

naslijeđa“ na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Uz djelovanje na Pedagoškoj akademiji u Splitu, preuzeo je i geografske kolegije na novoosnovanom splitskom odjelu Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i ekonomskim studijima u Dubrovniku te je 1972. na tom fakultetu izabran u zvanje docenta. Ta je predavanja zbog nedostatka odgovarajućeg kadra u zemlji, premda je to bilo veliko opterećenje, održavao do 1974. Studij geografije na Pedagoškoj akademiji u Splitu ukinut je 1976., ali je predavanja održavao do 1978. Integracijom Pedagoške akademije u Splitu u Filozofski fakultet u Zadru vodio je predmet *Geografija turizma* na studiju turizma u Zadru, kao i predmet *Metodika nastave prirode i društva* na studiju razredne nastave. Bio je uključen i u poslijediplomski studij „Pomorstvo istočne obale Jadrana“ na Filozofskom fakultetu u Zadru kao mentor (dva doktoranda), ispiti-vač i član povjerenstava. Godine 1982. izabran je za direktora radne organizacije Filozofski fakultet u Zadru i tu funkciju obnašao je do 1985. Istovremeno je surađivao na znanstvenom projektu *Morfološko izučavanje Jadranskog bazena s temom Prostor srednjeg Jadrana Šibenik – Lastovo* (1972. – 1975., voditelj J. Roglić).

U zvanje izvanrednog profesora izabran je 1983. godine na Filozofskom fakultetu u Zadru čiji je djelatnik bio do prelaska na novootvoreni Prirodoslovno-matematički fakultet u Splitu (1988.), na kojem je predavao geografske predmete *Metodiku nastave geografije* i *Osnove geografije*. Godine 1988. na Geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu proveden je njegov izbor u zvanje redovitog profesora (prvi izbor). Istovremeno, sudjelovao je u znanstvenom projektu *Znanstvene osnove dugoročnog društveno-ekonomskog razvoja Dalmacije do 2000. godine* razrađujući temu *Prirodne karakteristike i obilježja Dalmacije* pri Ekonomskom institutu u Splitu. U vrijeme osamostaljenja Republike Hrvatske, vodio je od 1991. do 1996. multidisciplinarni projekt *Split 1880. – 1941.* i ujedno bio nositelj teme *Demografske karakteristike splitske regije*.

U novim okolnostima s obzirom na potrebe za geografima u Republici Hrvatskoj, osnivanjem Odsjeka za geografiju/zemljopis na Filozofskom fakultetu u Zadru premda su još trajale prilike velikosrpske agresije, prihvatio je 1994., na poziv voditelja, tada docenta Damira Magaša, ponovno stalni radni odnos u toj ustanovi gdje je ostao do umirovljenja. Time je bitno, kao jedini redoviti profesor u prvim godinama rada Odsjeka, u nesebičnoj suradnji i samoprijegornom radu, uvijek spreman pomoći voditelju u svim izazovima, poteškoćama i na svim zadacima koji su pratili razvoj nove katedre, pridonio stasanju te nove visokoškolske geografske jezgre u Hrvatskoj. Još je nekoliko godina nastavio kao vanjski suradnik s predavanjima u Splitu, a u Zadru je vodio kolegije *Fizička geografija (Geomorfologija, Klimatologija, Hidrogeografija)* i *Osnove kartografije*. Godine 1999. stekao je zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju. Postupno je do umirovljenja prepuštao dio nastave mlađim suradnicima asistentima, uz zadržavanje nositeljstva na pojedinim predmetima. Ujedno, angažirao se na poslijediplomskom studiju „Povijest jadranskog pomorstva“ na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zadru (od 2000. voditelj M. Kozličić), a od 2002. na poslijediplomskom studiju „Geografske osnove litoralizacije Hrvatske“ na Odsjeku za geografiju/zemljopis Filozofskog fakulteta u Zadru (od 2003. Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru, voditelj. D. Magaš) i vodio predmet *Geomorfološka obilježja Jadrana i primorskog krša Hrvatske*. Od 1996. do 2006. surađivao je na znanstveno-istraživačkom projektu *Geografske osnove razvoja malih hrvatskih otoka* i potom, 2006. – 2014., na projektu *Geografske osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske* (voditelj D. Magaš). Od 1996. do 2013. bio je član uređivačkog odbora (1999. – 2000. i pomoćnik glavnog urednika) znanstvenog časopisa *Geoadria*. Zahvalnicu za uspješan rad i unaprjeđenje geografske struke 1996. godine te priznanje *Federik Bartolačić Grisogono* za unaprjeđenje geografije kao znanosti 2002. dobio je od Hrvatskoga geografskog društva Zadar, u čiji se rad aktivno uključio od početka njegova djelovanja 1995. godine

U svojem dugogodišnjem plodnom nastavničkom i znanstveno-istraživačkom radu prof. dr. sc. Ante Kalogjera objavio je više od sedamdeset znanstvenih i stručnih radova, vodio oko osamdeset diplomskih radova, bio je član brojnih povjerenstava (kod obrana diplomskih, magistarskih i doktorskih radova, kod unaprjeđenja u zvanja i dr.), bio je član brojnih organizacijskih i počasnih odbora kongresa i znanstvenih skupova te je sudjelovao izlažući podneske na više međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova. Od 1994. do 1999. bio je predsjednik Povjerenstva za polaganje stručnog ispita za zvanje nastavnika i profesora geografije te učitelja za predmet *Priroda i društvo*, a od 1999. do 2003. član Matičnoga odbora za područje

prirodnih znanosti – polje geoznanosti pri Ministarstvu znanosti i tehnologije Republike Hrvatske. Uz znanstveno-nastavni rad aktivno se od mladosti bavio filatelijom prikupivši jednu od najbogatijih zbirki poštanskih maraka s prikazima brodova u Hrvatskoj.

Svojim znanstvenim i stručnim prinosima surađivao je, osim u ustanovama u kojima je bio zaposlen, i u Geografskom institutu Sveučilišta u Zagrebu, Ekonomskom institutu u Splitu, Urbanističkom zavodu Dalmacije u Splitu, Zavodu za urbanizam općine Šibenik, Leksikografskom zavodu Miroslava Krleže, Grupi UN za prostorno-planske projekte Gornji i Južni Jadran, Savjetu za naučni rad SR Hrvatske, Školskoj knjizi Zagreb, HAZU, Mediterranean Action Plan Split itd. Znanstvene i stručne radove objavljivao je u publikacijama i časopisima: *Hrvatski geografski glasnik* (Zagreb), *Geographica Iugoslavica* (Ljubljana), *Zemlja i ljudi* (Beograd), *Abruzzo* (Roma), *Radovi geografskog instituta Sveučilišta u Zagrebu*, *Radovi Pedagoške akademije Split*, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, *Geografski horizont* (Zagreb), *Geoadria* (Zadar) te zbornicima: *Zbornik otoka Korčule*, *Pašmanski zbornik*, *Benkovački zbornik*, *Rapski zbornik*, *Rogoznički zbornik* i dr.

Autor je nekoliko srednjoškolskih udžbenika kao i poglavlja u knjigama (*Geografija SR Hrvatske* i dr.). Recenzirao je više znanstvenih i stručnih radova, udžbenika i studija. U hrvatskoj geografskoj praksi u drugoj polovici 20. i u osvit 21. stoljeća ostao je u sjećanju kao neumoran i ustrajan pedagog, vrstan metodičar, strog i pravedan nastavnik i marljiv istraživač i znanstvenik. Prelaskom na novoosnovani Odsjek za geografiju na Filozofskom fakultetu u Zadru, posljednjih sedam godina svojega aktivnog staža značajno je pridonio početku rada i afirmaciji toga Odsjeka, njegovu prerastanju u Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru i razvoju geografije u Hrvatskoj. Prenoseći svoja iskustva, znanja i sposobnosti na mlade suradnike, danas već stasale profesore, omogućio je kvalitetno odvijanje nastave *Fizičke geografije* i *Kartografije* na zadarskom studiju geografije. Nakon umirovljenja ostao je vanjski suradnik i na obnovljenom Sveučilištu u Zadru sve do akademske godine 2005./2006. kao mentor i nositelj pojedinih kolegija na Odjelu za geografiju i predavač na poslijediplomskim studijima. Njegov vedar duh, poticaji u radu i izuzetno korektan odnos u svakoj prilici i prema svakoj osobi, od nastave, sastanaka, rada u povjerenstvima, terenima do susreta poslije umirovljenja, ostaju stalan primjer i poticaj. Stoga, od srca velika mu hvala, a sjećanje na profesora Antu Kalogjeru trajat će i dulje kod onih koji su s njime surađivali i imali ga za kolegu i prijatelja.

Damir Magaš

